

Kuopion ruutukaavakeskustan nopeusrajoituksen alentaminen**Apulaiskaupunginjohtaja Jari Kyllönen
Kaupunginhallitus****Tiivistelmä**

Kaupunkirakennelautakunnalle esitetään ruutukaavakeskustan nopeusrajoituksen alentamisesta nykyisestä 40 km/h nopeusrajoitukseen 30 km/h toteutettavaksi vaiheittain vuosina 2022 - 2024. Toimenpiteenä nopeusrajoituksen laskeminen on esitetty pyöräilyväylien verkostotarkastelussa ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmassa. Kuopion Polkijat on tehnyt aloitteen nopeusrajoituksen alentamisesta.

Aloite

Kuopion Polkijat ry on tehnyt aloitteen, jossa esitetään Kuopion keskustan nopeusrajoituksen laskemista nykyisestä 40 km/h nopeusrajoitukseen 30 km/h. Perusteluina aloitteessaan Kuopion Polkijat ry tuo esille nopeusrajoituksen laskemisen lisäävän liikenneturvallisuutta ja vähentävän jalkakäytävällä pyöräilyä sekä alhaisempi nopeusrajoitus parantaa liikenteen sujuvuutta ja lisää keskustassa liikkumisen mielekkyyttä.

Perustelut esitykselle

Useat kaupungit Suomessa ovat päätyneet alentamaan keskustoiden nopeusrajoitusta. Uutisoinnin perusteella keskustan nopeusrajoitusta on laskettu viime vuosina ainakin Helsingissä, Lahdessa, Turussa, Oulussa ja Jyväskylässä. Myös Liikenneturva kannustaa kuntia ottamaan käyttöön alhaisempia nopeusrajoituksia

(<https://www.liikenneturva.fi/fi/ajankohtaista/tiedote/liikenneturva-kannustaa-kuntia-ottamaan-kayttoon-alhaisempia-nopeusrajoituksia#2fb64b35>).

Kuopion ruutukaavakeskustan nopeusrajoituksen alentaminen on kirjattu toimenpiteeksi Kuopion meluntorjunnan toimintasuunnitelmassa ja Kuopion pyöräilyväylien verkostotarkastelussa. Kaupunginhallitus on hyväksynyt 16.7.2018 meluntorjunnan toimintasuunnitelman, jossa ruutukaavakeskustan nopeusrajoituksen alentaminen on priorisoitu tärkeimmäksi asuin-kohteiden meluntorjuntatoimenpiteeksi. Kaupunkirakennelautakunta on hyväksynyt 18.12.2019 pyöräilyväylien verkostotarkastelun, jossa myös esitetään ruutukaavakeskustan nopeusrajoituksen alentamista.

Keskustan katuverkko koostuu ajoneuvoliikenteelle osoitetuista kaduista, joilla on vain kapeahkot jalkakäytävät. Katuverkkoa täydentää rännikadut, joita on pyritty rauhoittamaan jalankululle ja pyöräilylle. Pyöräily tukeutuu osittain rännikatuverkostoon, mutta keskustassa pyöräliikenne sijoittuu myös ajoradalle. Liikenneturvallisuuden vuoksi nopeusrajoituksen alentaminen on esitetty toimenpiteeksi myös pyöräilyväylien verkostotarkastelussa. Nopeusrajoituksen alentaminen ehkäisisi jalkakäytävillä pyöräilyä.

Vaikutukset

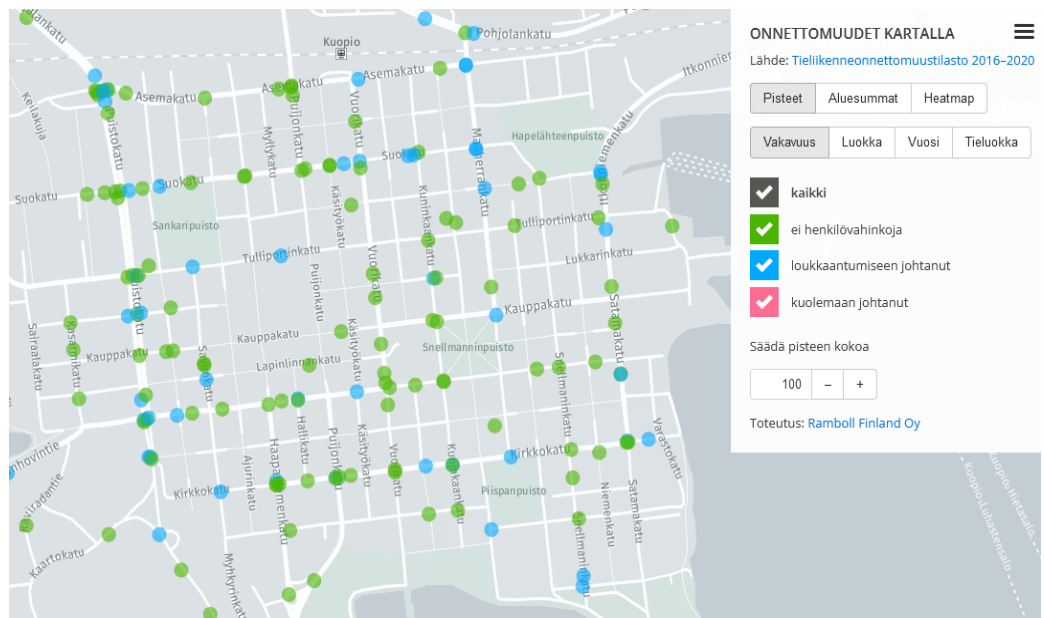
Nopeusrajoituksen alentamisella on seuraavat positiiviset vaikutukset:

- Liikenneturvallisuus ruutukaavakeskustan alueella paranee.
- Jalankulku- ja pyöräliikenteen olosuhteet paranevat.
- Asumisviihtyvyys ruutukaavakeskustan alueelle paranee.

- Yleinen viihtyvyys paranee ja moottoriajoneuvoliikenteestä aiheutuva melu pienenee.

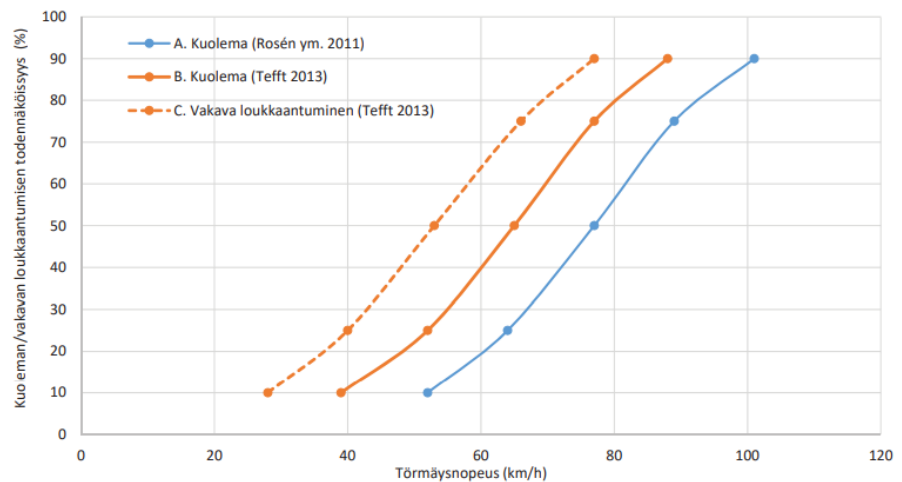
Vaikutukset liikenneturvallisuuteen

Nopeusrajoituksen alentamisella parannetaan liikenneturvallisuutta merkittävästi. Tutkimuksien mukaan nopeusrajoituksen 40 km/h alentaminen 30 kilometriin tunnissa vähentää henkilövahinko-onnettomuuksia 9 %, kuolemia 19 %, vakavia loukkaantumisia 13 % ja lieviä loukkaantumisia 7 % ([Nopeusrajoituksen 30 km/h turvallisuusvaikutukset | Kuntaliitto.fi](#)). Kuopion ruutukaavakeskusta alueella poliisin tilastojen mukaan on tapahtunut keskimäärin 28 onnettomuutta vuosittain, kun tarkastellaan vuosia 2016–2020. Noin kolmannes onnettomuuksista on johtanut loukkaantumiseen.

Kuva 1. Kartta poliisin onnettomuustilastosta v.2016 - 2020.

Nopeusrajoituksen alentamisella nykyisestä 40 km/h 10 kilometrillä tunnissa on noin 7,5 metrin vaikutus pysähtymismatkaan oletettuna, että olosuhteet ovat hyvät ja kuljettajan reaktioaika on 1 sekunti. Pysähtymismatka luonnollisesti kasvaa reaktioajan kasvaessa ja olosuhteiden huonontuessa. Merkittävää on myös mahdollisen törmäyksen tapahtuessa alhaisempi törmäysnopeus ja sen vaikutus onnettomuuksien vakavuuteen. Jalankulkijan kuolemantodennäköisyys pienenee noin 10%, kun törmäysnopeus olisi 30 km/h nopeuden 40 km/h sijaan. Alla olevassa kaaviossa on esitetty kuoleman ja vakavan loukkaantumisen todennäköisyys jalankulkijan ja auton törmäysnopeuden mukaan. (Kuvan lähde: Tieliikenteen vakavat henkilövahingot, Liikenneviraston julkaisuja 2/2018)

Kuva 1. Kuoleman ja vakavan loukkaantumisen todennäköisyys jalankulkijan ja auton törmäysnopeuden mukaan (Rosen ym. 2011, Tefft 2013).

Vaikutukset viihtyvyyteen

Nopeusrajoituksen laskeminen lisää keskustassa asuvien asumisviihtyvyyttä ja yleistä viihtyvyyttä melutason pienentyessä. Meluntorjunnan toimitasuunnitelman laatimisen yhteydessä on arvioitu nopeusrajoituksen laskemisen pudottavan melutasoa yhden desibelin ja se vähentäisi noin 7 000 asukkaan meluallistusta asuinkortteleissa. Jalankulku ja pyöräily muuttuvat entistä houkuttelevammaksi vaihtoehdoksi. Nopeusrajoituksen laskeminen vähentää turhaa keskustan läpiajoa, joten se voi osaltaan vähentää moottoriajoneuvoliikennettä ja sitä kautta sujuvoittaa keskustan liikennettä ja vähentää moottoriajoneuvoliikenteestä aiheutuvia päästöjä.

Kuopiossa jalkakäytävillä pyöräilyä esiintyy jonkin verran ja tältä osin ei tee poikkeusta muihin kaupunkeihin verrattuna. Osa pyöräilijöistä kokee pyöräilyn ajoradalla turvattomaksi ja siksi pyöräilee jalkakäytävällä. Alhaisemmalla nopeusrajoituksella pienennetään autojen ja polkupyörän nopeuseroa, ja näin ollen pyöräilyä ohjautuu enemmän ajoradoille jalkakäytävien sijaan. Tällä on positiiviset vaikutukset myös jalankululiikenteeseen, kun jalkakäytävät jäävät jalankulkijoiden tilaksi.

Vaikutukset joukkoliikenteeseen

Nopeusrajoituksen alentamisella on lievä negatiivinen vaikutus joukkoliikenteeseen. Joukkoliikenteen matka-aika keskustassa pitenee ja sama koskee myös muuta moottoriajoneuvoliikennettä. Vaikutus on noin 30 sekuntia yhden kilometrin matkalla, joten vaikutus on vähäinen. Keskustan on pohjois-eteläsuunnassa noin 1 km ja länsi-itäsuunnassa noin 1,5 km. Keskusta-alueella on jo käytössä liikennevaloissa joukkoliikenne-etuudet, jotka osaltaan hieman helpottavat joukkoliikennettä, vaikka nopeusrajoitusta alennetaan.

Muutoksesta aiheutuvat työt ja kustannukset

Nopeusrajoituksen alentaminen edellyttää liikennevalojen vihreiden aaltojen uudelleen tarkastelua. Lisäksi on tarkistettava suoja-aikoja. Nämä liikennevalosuunnitelmien tarkistukset toteutetaan omana työnä. Liikennevalosuunnitelmien osalta työ on kokonaisuudessaan mittava ja tämän

vuoksi muutostöille on varattu aikaa vaiheistamalla nopeusrajoituksen alentaminen keskustan alueella kolmeen vaiheeseen. Vaiheistuksessa on huomioitu, että liikennevalojen ohjelmointityötä ei tarvitsisi tehdä useasti samassa risteyksessä eli yhden risteyksen muutostyöt on ajoitettu samalle vuodelle. Tehtävät muutokset edellyttävät liikennevalokojen uudelleen ohjelmointia, joka on tilattava laitetoimittajilta.

Nopeusrajoituksen muutos ja vaiheistus edellyttää uusien liikennemerkkien asettamista ja nykyisten liikennemerkkien siirtoa. Liikenteenohjaussuunnittelu tehdään kaupungin omana työnä. Vaihtotyössä hyödynnetään olemassa olevia liikennemerkkejä ja liikennemerkkipylväitä aina mahdollisuuksien mukaan. Nopeusrajoitusalueen alkamiskohtiin lisätään nopeusrajoitus myös tarvittavilta osin ajoratamaalauksin.

Muutostyön kustannusarvio on esitetty alla olevassa taulukossa toimenpiteittäin ja vaiheittain. Kustannuksissa ei ole huomioitu oman työn osuutta. Kustannusarvio on yhteensä 68 000 €.

Keskustan nopeusrajoituksen muutos

kustannusarvio

	vaihe 1	vaihe 2	vaihe 3	yhteensä
liikennemerkit	10 000 €	10 000 €	15 000 €	35 000 €
ajoratamaalaukset	2 000 €	2 000 €	3 000 €	7 000 €
liikennevalojen ohjelmointityö	1 000 €	8 000 €	17 000 €	26 000 €
	13 000 €	20 000 €	35 000 €	68 000 €

Esitys

Esitän kaupunkirakennelautakunnalle, että keskustan nopeusrajoitusta alennetaan liitekarttaan rajatulla alueella 30 km/h vaiheittain vuosina 2022 - 2024. Asemakadun nopeusrajoitus välillä Puistokatu - Maaherrankatu säilytetään nykyisenä 40 km/h. Vaiheessa 3 Puistokadun nopeusrajoitus välillä Asemakatu - Kaartokatu muutetaan 40 km/h (nykyisin 50 km/h). Muutosalueen sisällä nykyisiin 30 km/h ja pihakatuja nopeusrajoitukseen 20 km/h ei tehdä muutoksia.

Liitteet

- 40 3610/2020 Keskustan nopeusrajoituksen vaiheistus 25.11.2021
41 3610/2020 Aloite

Valmistelija

Hanna Väättäinen

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

puh. +358 44 718 5318

Päätösehdotus

Apulaiskaupunginjohtaja Jari Kyllönen

Lautakunta hyväksyy apulaiskaupunginjohtajan esityksen.

Päätös

Merkitään, että suunnitteluinsinööri Hanna Väättäinen saapui kokoukseen tämän asian käsittelyn ajaksi.

Mirja Wihuri Markus Jukaraisen kannattamana esitti, että asia palautetaan uudelleen valmisteltavaksi.

Puheenjohtaja ehdotti asiassa äänestettäväksi siten, että ne jotka ovat asian käsittelyn jatkamisen kannalla, äänestävät jaa, ja ne jotka ovat asian palauttamisen kannalla, äänestävät ei. Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

Suoritetussa nimenhuutoäänestyksessä annettiin 8 jaa-ääntä (Pääkkö, Tolppanen, Asikainen, Chiksoeva, Hytönen, Kosunen, Nieminen, Wetzell) ja 3 ei-ääntä (Jukarainen, Kulin, Wihuri), joten lautakunta oli päättänyt jatkaa asian käsittelyä.

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

